

Datum
2021-09-21

Diarienummer
SN-2021/1416

Konkurrensprövning av boenden inom socialpsykiatri

Analys av boendeenheterna Solhagavägen och Falken

Innehåll

Konkurrensprövning av boenden inom socialpsykiatri	1
Inledning	3
Alternativa driftformer	3
Socialtjänstlagen	3
Socialpsykiatri.....	3
Socialpsykiatrins verksamhet i Huddinge kommun	3
Intressenter	9
Marknads- och omvärldsanalys.....	9
Intervju med sektionschefer och enhetschef	10
Konsekvensanalys.....	11
Upphandla driften	11
Sammantagen bedömning.....	12
Bilaga 1, Krav på bostäder för permanent boende (särskilt boende).....	14

Inledning

Aktiv konkurrensprövning är en del av kommunens styrning med syftet att systematiskt och metodiskt pröva om även andra än kommunen kan driva verksamheten med samma eller bättre kvalitet och till samma eller lägre kostnad.

Huddinge kommun ska aktivt konkurrenspröva sina verksamheter genom att *alla* relevanta delar av den ska genomlysas för att utröna om en alternativ drift kan vara effektivare än den egna regin och en upphandling eller ett införande av valfrihetssystem ska initieras.

Socialnämnden har beslutat att under 2021 konkurrenspröva nämndens boenden för personer med psykiatrisk funktionsnedsättning, Solhagavägen och Falken.

Alternativa driftformer

Utöver att driva verksamheten i egen regi kan kommunen välja att lägga ut driften på de egna boendena på en extern utförare eller att upphandla ramavtal för enstaka platser på externa boenden eller konkurrensutsätta de egna boendena enligt lag om valfrihetssystem. Det sistnämnda alternativet innebär att den enskilde kan välja boende bland de som ansluter sig till kundvalet.

Socialtjänstlagen

Kommunernas ansvar för vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning regleras, förutom i Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, även i socialtjänstlagen. Enligt 5 kap. 7 § SoL ska socialnämnden verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Socialnämnden ska enligt samma paragraf medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Vidare ska kommunen inrätta bostäder med särskild service för dem som behöver sådan bostad (5 kap. 7 § tredje stycket SoL). Personer med funktionsnedsättning kan ansöka om insatser enligt SoL, och vissa av dem har dessutom rätt till insatser enligt LSS.

Socialpsykiatri

Begreppet socialpsykiatri används som ett samlande begrepp för den verksamhet för personer med psykiska funktionsnedsättningar som kommunernas socialtjänst bedriver. I Huddinge kan personer som är mellan 18 och 65 år och har en psykisk funktionsnedsättning, efter en individuell behovsbedömning, få olika stöd från kommunen inom ramen för det samlade begreppet socialpsykiatri.

Socialpsykiatrins verksamhet i Huddinge kommun

Under 2019 gjordes en genomlysning av organiseringen av socialpsykiatri i Huddinge. Genomlysningen låg sedan till grund för den förändring av organisationen som genomfördes vid årsskiftet 2020/2021 då ansvaret för myndighetsutövningen av socialpsykiatrin flyttades från vård- och omsorgsnämnden och dåvarande biståndskansliet till socialnämnden och sektionen för beroende och socialpsykiatri.

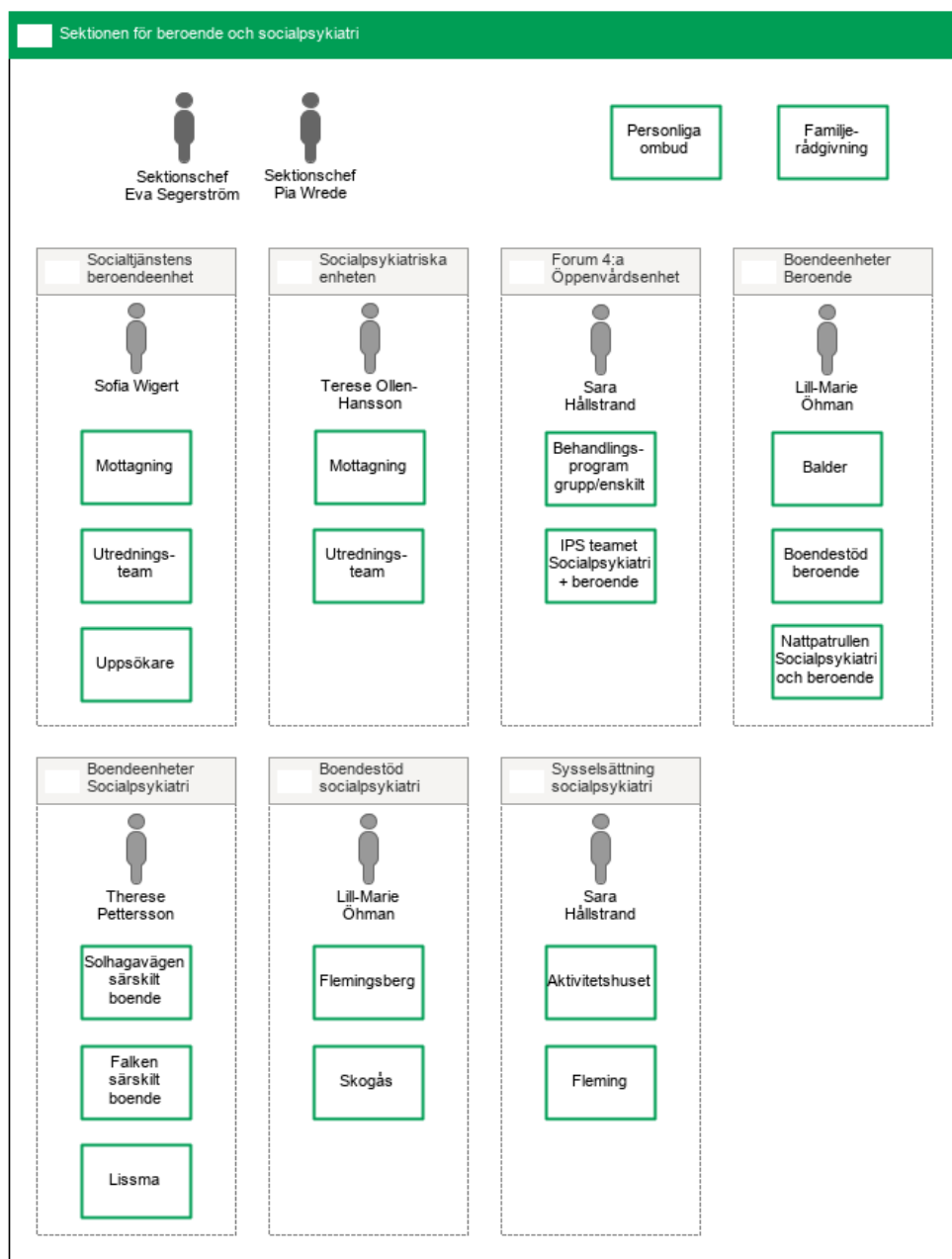

Organisation

Både myndighetsutövning och utförande av insatser inom socialpsykiatrin tillhör individ- och familjeomsorgen och sektionen beroende och socialpsykiatri. Sektionen har två enheter för myndighetsutövning, en för beroende och en för socialpsykiatri och ansvarar även för utförande av insatser riktad till personer inom båda målgrupperna.

Sektionen har även tillgång till en nattpatrull som arbetar riktad till både beroende och socialpsykiatrin.

Organisationsskiss sektionen beroende och socialpsykiatri

Målgruppen

Målgruppen för socialpsykiatri i Huddinge kommun är personer inom ålderskategorin 18–64 år som till följd av långvarig psykisk funktionsnedsättning och är i behov av stöd i den dagliga livsföringen. Dessa personer har diagnoser så som till exempel psykos, schizofreni, borderline, bipolär sjukdom, personlighetsstörningar och posttraumatiskt stressyndrom.

Funktionsnedsättningen innebär att personen har väsentliga svårigheter att klara sig i vardagen.

När personerna fyller 65 år upphör rätten till insatser inom socialpsykiatri och den som har plats på ett boende måste, så som insatsen är utformad idag, flytta till ett annat boende.

Efter 65 års ålder övergår ansvaret för målgruppen till vård- och omsorgsnämnden och de insatser som erbjuds inom äldreomsorgen. Det innebär att vård- och omsorgsnämnden upphandlar platser i särskilt boende riktad till målgruppen.

Bland målgruppen inom socialpsykiatri finns uppskattningsvis cirka en femtedel (20%) som har samsjuklighet det vill säga både har psykiatriska funktionshinder och en beroendeproblematik.

Insatser

De insatser som drivs i kommunal regi för personer inom socialpsykiatri är särskilt boende, boendestöd, sysselsättning (Aktivitetshuset och Fleming) samt individuellt stöd till arbete (IPS).

Fleming driver en secondhand verksamhet för sysselsättning och Aktivitetshuset tar in ”externa jobb”, har snickeri och många andra aktiviteter. Båda enheterna har förutom biståndsbedömd sysselsättning även öppna verksamheter för målgruppen med möjlighet till social samvaro och aktiviteter.

Övriga insatser som kan bli aktuella för målgruppen är kontaktperson, stödboende och hem för vård och boende (HVB). Placering på HVB-hem sker undantagsvis till exempel vid samsjuklighet (beroende och psykisk funktionsnedsättning) och vid utslussning under rättspsykiatrisk tvångsvård. I dessa fall kan det ske en kostnadsfördelning antingen med regionen eller med beroendeenheten.

Nedan redovisas snittkostnaden för de olika insatserna samt kapaciteten per klient och vecka.

Antal brukare

I Huddinge kommun var det totalt 351 brukare inom den aktuella målgruppen i maj 2021. Majoriteten av dessa får sina insatser utförda av kommunens egen regi. För vissa av brukarna har dock insatser köpts in externt. I april 2021 var det 37 brukare placerade externt på hem för vård och boende/särskilt boende och stödboende.

Hem för vård eller boende, HVB, är en verksamhet som bedriver behandling eller är inriktad på omvårdnad och stöd. Stödboende är en placeringsform för personer som behöver träna och förbereda sig för ett självständigt boende och liv. Särskilt boende, däremot, är den enskildes permanenta hem.

Tabell 2, Antalet pågående ärenden SP perioden januari-maj 2021 per insats.

Antal brukare maj 2021	351
Insatsbeslut socialpsykiatri	Antal
Externa placeringar (HVB, stödboende, särskilt boende)	37
Särskilt boende egen regi	17
Kontaktperson	72
Boendestöd dag	245
Boendestöd natt	30
Daglig sysselsättning	51

Notera att en person kan ha fler än en insats.

Boendena Falken och Solhagavägen

Kommunen har totalt 17 tillgängliga platser för målgruppen fördelade på två boendeenheter, Solhagavägen och Falken. Falken ligger i Vårby gård och har nio lägenheter och Solhagavägen ligger i Masmö och har åtta lägenheter. Båda boendena är utrustade med gemensamhetslokaler såsom kök, matrum/allrum, tvättstuga och personalutrymmen. Beläggningsgraden år 2020 var 99 respektive 98 procent.

Solhagavägen har sovande jour nattetid medan Falken inte har någon bemanning efter klockan 20.00. Istället används sektionens egen nattpatrull för tillsyn både inom beroende och socialpsykiatri samt som stöd vid behov för personal och brukare på båda boendena.

Storleken på lägenheterna på Falken varierar mellan 49-55 kvm och hyran ligger i spannet 5 365-6 263 kronor per månad. Varje lägenhet har 2 rum och kök samt stort badrum med dusch. Lägenheterna ligger i två separata trapphus med egen ingång till varje lägenhet. Alla har tillgång till gemensamhetslokaler och stöd av personal som finns tillgänglig mellan klockan 8-20 varje dag.

Lägenheterna på Solhaga är mellan 34-39 kvm och hyran ligger i ett spann mellan 6 856-7 666 kronor per månad. Boendet har karaktären av en gruppboende med lägenheter samlade runt gemensamma utrymmen. Varje lägenhet har kök/kökvrå, rum och ett stort handikappanpassat badrum med dusch.

Tabell 3 Bemanning per boende

Boende	År 2019	År 2020	År 2021
<i>Solhagavägen</i>			
Årsarbetare	8,6	7,5	8,1
Antal anställda	7	9	10
<i>Falken</i>			
Årsarbetare	6,5	6,8	6,8
Antal anställda	6	6	6

Personal från nattpatrullen ingår ej.

Enheten har tillgång till sjuksköterskekompetens som köps av HSL enheten.

Ramavtal

För att täcka behovet av boendeplatser för målgruppen har kommunen tecknat ramavtal med privata utförare. Av de 16 särskilda boenden inom ramavtalet är inget av dem beläget inom Stockholms län. Utöver placeringar på ramavtalsupphandlade boenden sker även direktupphandling av platser vid behov. Upphandlade ramavtal fyller en viktig funktion för att enskilda brukare ska få sina behov tillgodosedda samtidigt som kommunen har krav på sig att verkställa beslut om särskilt boende inom tre månader.

Ekonomi

I tabellerna nedan redovisas det ekonomiska utfallet gentemot budget för respektive boende.

Tabell 4 Ekonomiskt utfall Falken 2019 och 2020

Verksamhet (tkr) Falken	2019			2020		
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Budget	Avvikelse
Intäkter	747 099	708 000	39 099	888 565	786 800	101 765
Kostnader						
Personal	3 646 619	3 350 996	-295 623	3 779 644	3 473 108	-306 536
Lokaler	729 718	790 380	60 662	780 753	742 800	-37 953
Övriga kostnader	310 903	265 960	-44 943	343 539	319 365	-24 174
Nettokostnad	3 940 141	3 699 336	-240 805	4 015 370	3 748 473	-266 897

Tabell 4 Ekonomiskt utfall Solhagavägen 2019 och 2020

Verksamhet (tkr) Solhagavägen	2019			2020		
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Budget	Avvikelse
Intäkter	935	846	89	923	920	3
Kostnader						
Personal	4 916	4 462	-454	4 474	4 629	155
Lokaler	1 146	1 134	-12	1 169	1 126	-43
Övriga kostnader	353	272	-81	426	299	-128
Nettokostnad	5 480	5 022	-458	5 146	5 134	-12

I tabell 5 redovisas kostnaden per plats och dygn på respektive boende samt lägsta och högsta dygnspriset för de upphandlade boendena. Det bör tilläggas att vissa av de upphandlade boendena som har höga dygnspriser beror på att de inriktar sig på personer med mer komplicerade funktionsnedsättningar. Boenden för brukare med särskilt komplexa behov kan normalt inte bedrivas av enskilda kommuner då underlaget är för litet för att få ekonomi i verksamheten.

Tabell 5, kostnad per plats internt och priser enligt ramavtal.

Boende	Pris per dygn	Antal platser	Beläggingsgrad
Solhagavägen	1 980 kr	8	98%
Falken	1 357 kr	9	99%
Upphandlade särskilda boenden	Mellan 2 026 kr och 4 364 kr	¹⁾ 38	

I priset per dygn är kostnaden för nattpatrullen medräknad

¹⁾ per 2021-04-30

Lokalbehov

I Socialnämndens lokalbehovsplan 2020-2024 konstateras att de två befintliga boendena inom verksamheten beroende och socialpsykiatri är i stort behov av upprustning. Detsamma konstaterades i rapporten ”organisationsöversyn gällande socialpsykiatrin inom socialförvaltningen i Huddinge kommun” där utredarna konstaterade att lokalerna inte är optimala utifrån målgruppens behov.

Sedan dessa rapporter skrevs har det gjorts omfattande renoveringar på Solhagavägen, framför allt i gemensamhetslokalerna. Lägenheterna renoveras kontinuerligt utifrån behov i samband med att brukare flyttar ut.

Intressenter

Målgruppen för socialpsykiatrin är personer inom ålderskategorin 18–64 år som till följd av långvarig psykisk funktionsnedsättning är i behov av stöd i den dagliga livsföringen. De personer som i första hand skulle bli berörda av en eventuell konkurrensutsättning är de personer inom målgruppen som idag bor på Solhagavägen och Falken.

Övriga intressenter som påverkas av hur verksamheten är organiserad och drivs är personalen som på olika sätt arbetar med målgruppen. Det är dels den personal som är direkt berörd, alltså de som arbetar på boendena dels personal som arbetar med andra insatser för målgruppen.

Andra som på olika sätt påverkas av en eventuell konkurrensutsättning är personal som arbetar med myndighetsutövningen för målgruppen, personal som jobbar med upphandling och avtalsuppföljning samt administrativ personal såsom exempelvis olika ekonomifunktioner.

Marknads- och omvärldsanalys

Vid en genomgång på Valfrihetswebben av samtliga kommuner i länet är det enbart Stockholms stad som har konkurrensutsatt särskilda boenden inom socialpsykiatrin enligt lag om valfrihetssystem, LOV. Inom kundvalet finns det enligt stadens hemsida totalt nio boenden för målgruppen att välja mellan. Samtliga drivs av Stockholms stad. Ersättningen utgår ifrån tre omsorgsnivåer där ersättningen per dygn för samtliga nivåer ligger lägre än dygnspriset för Solhagavägen och nivå 1 något lägre än dygnspriset på Falken. Flera av boendena i Stockholm är relativt stora enheter med fler än 20 lägenheter per boende vilket påverkar ersättningen.

På Nacka kommuns hemsida informeras om fyra boenden för målgruppen att välja bland. Samtliga drivs av kommunen.

Det är inte alltid det framgår av kommuners hemsidor att det finns boenden för målgruppen och vem som bedriver dem. Det finns kommuner i länet som har upphandlat driften av särskilda boenden till målgruppen, bland annat Sollentuna och Solna.

Nytida driver ett flertal boenden för målgruppen i Stockholms län och flera av dem på entreprenad, alltså på uppdrag av en kommun. I Huddinge finns det ett boende som drivs av Nytida helt i egen regi, Lotsen på Manngårdsvägen.

Huddinge kommun har inget ramavtal med detta boende men i dagsläget är en person placerad där. Dygnspriset är 2501 kronor. Det finns även andra privata utförare som driver boenden gentemot målgruppen men generellt kan sägas att antalet boenden som riktar sig till målgruppen inom socialpsykiatri oavsett regiform är väsentligt färre än boenden som riktar sig till målgruppen inom LSS.

Det bör även tilläggas att personer med vissa funktionsnedsättningar kan ansöka om insatser både enligt socialtjänstlagen och enligt LSS vilket också framgår av avsnittet om socialtjänstlagen ovan.

Intervju med sektionschefer och enhetschef

Verksamhetsledningen för sektionen för beroende och socialpsykiatri har intervjuats och fått beskriva hur verksamheten är organiserad och vad de ser för fördelar och möjligheter med dagens organisation.

Fördelar

Enligt verksamhetsledningen finns flera fördelar med nuvarande organisation, bland annat menar de att flexibiliteten ökar och bidrar till en bättre helhetssyn över hur insatserna fungerar i det enskilda fallet. Vidare är det en fördel att det är samma dokumentationssystem. Det nära samarbetet med enheten för boendestöd och enheten för sysselsättning bidrar också till ett större brukarfokus. Erfarenhetsutbytet gör att insatserna hela tiden kan anpassas utifrån den enskildes behov. Personalresurserna kan användas effektivt då det går att ställa om relativt snabbt, till exempel utifrån en viss diagnos eller kultur och/eller språk.

En annan fördel är att myndigheten och utföraren finns i samma organisation, sitter i samma ledningsgrupp, vilket också gör det enklare att skraddarsy olika lösningar på individnivå. Det blir också enklare att göra förändringar i organisationen för att möta förändrade behov.

En sammanhållen organisation, menar de, är också resurseffektiv. Det skapar möjligheter att utnyttja organisationens olika kompetenser för hela målgruppen samtidigt som de praktiska resurserna kan delas, till exempel bilar, bussar, vaktmästare etcetera. Sektionen har nu en likartad organisation både inom beroende och socialpsykiatri då den består av både myndighetsutövning och utförare. Detta innebär att verksamheten kan använda samtliga kompetenser inom sektionen och alltid ha fokus på en för brukarna god kvalitet i insatserna och samtidigt bedriva en kostnadseffektiv verksamhet.

Att chefer för beställare och utförare sitter i samma ledningsgrupp lägger en bra grund för ett nära och bra samarbete och helhetstänk med brukaren i fokus. Det resulterar i god kvalitet i beställningar och insatser för den enskilde. Det innebär också bättre möjligheter till snabba omställningar i verksamheten utifrån brukarnas behov och möjliggör ett nära samarbete med bland annat enheterna för sysselsättning, boendestöd, nattpatrullen och andra delar inom sektionen.

Att båda boendena drivs i egen regi innebär att medarbetarna kan samarbeta och täcka upp för varandra vid personalbrist och även under semesterperioden. De båda boendena kan också dela på timvikarier. Medarbetarna kan också samarbeta runt aktiviteter för de boende vilket gör att utbudet för brukarna blir större. Det

innebär också att det kan bli enklare att genomföra olika aktiviteter då medarbetare från båda boendena hjälps åt.

Boendena har även möjlighet att samarbeta i kompetenshöjande insatser som exempelvis kvaliteten i genomförandeplaner.

För gruppen med samsjuklighet kan samverkan mellan enheten för socialpsykiatri och beroendeenheten ske på ett enkelt sätt vilket gör att den enskilde kan få samtidiga insatser. Ett sådant arbetssätt är också kostnadseffektivt.

Den egna organisationen förfogar över olika boendeformer riktade till målgruppen och en sammanhängande organisation underlättar för den enskilde att få rätt insats utifrån sina behov. Sektionen kommer också att kunna utveckla ett så kallat ”trappstegsboende” bestående av Solhagavägen och Falken i kombination med de träningslägenheter som sektionen förfogar över. Träningslägenheterna kommer att kunna vara ett steg vidare till ett försöksboende. Det finns också möjlighet för målgruppen att få tillgång till ett försöksboende genom det avtal som förvaltningen har med Huga bostäder. Sektionen undersöker också om det är möjligt att utöka platserna på Solhagavägen med några lägenheter i området.

Sektionsledningen lyfter även några, som de ser, negativa följder av en eventuell konkurrensutsättning. Bland annat menar de att samarbetet mellan myndigheten och utföraren skulle försvåras då relationen blir avtalsstyrd vilket de anser försämrar flexibiliteten. Snabba omställningar blir svårare och kan ta längre tid att genomföra. En annan viktig aspekt är att vårdkedjan bryts i och med att den enskilde möter olika utförare för olika insatser. Förvaltningen har även sämre insyn i en verksamhet som bedrivs av andra aktörer än den egna regin.

Konsekvensanalys

Upphandla driften

Att upphandla driften innebär att en privat aktör driver boendena på uppdrag av socialnämnden. Förvaltningen förordar inte en sådan lösning. Det finns enligt förvaltningens uppfattning stora fördelar med dagens organisation, bland annat att den skapar förutsättningar för flexibilitet i såväl beslutsfattande och utförande av insatser och gemensamt resursutnyttjande mellan enheterna inom sektionen. Det är heller inte helt säkert att boendena skulle beviljas tillstånd av inspektionen för vård- och omsorg, IVO. Förvaltningen kan inte föregå IVO:s bedömning och tillstånd kan enbart sökas av en extern aktör när en upphandling är avgjord. Kraven på särskilda boenden framgår av bilaga 1.

Enligt Upphandlingsmyndigheten är en viktig aspekt av upphandling fördelning av risk mellan beställare och utförare och hur detta risktagande sedan inverkar på parternas möjlighet att påverka verksamheten. Upphandlingsmyndigheten skiljer på budgetrisk, vilket är möjligheten till kostnadskontroll, och servicerisk, att tjänsterna som erbjuds är säkra och anpassade efter brukarnas behov. Utförarna å andra sidan

måste ta hänsyn till risken att tjänsten inte efterfrågas i samma utsträckning som planerat vilket kan sägas vara en förlustrisk.¹

Att lägga ut driften av en kommunal angelägenhet på en extern aktör kan medföra vissa ekonomiska fördelar, bland annat kan det leda till en bättre kostnadskontroll genom att priset är känt och att den externa aktören ansvarar för personal och andra kostnader som är förenade med driften. Även risktagandet för förvaltningen minskar då till exempel tomma platser bekostas av den externa aktören. Däremot säger det i sig ingenting om kvaliteten på tjänstens utförande, den delen måste alltid kontrolleras på annat sätt. Av tabell 5 framgår att dygnskostnaden på boendena Falken och Solhagavägen är mycket konkurrenskraftigt och ligger lägre än både de ramavtalsupphandlade boendena och Nytidias boende i Visättra.

Att den enskilde själv får välja boende i ett valfrihetssystem är inte helt oproblematiskt. Statskontoret skriver i en rapport från 2012 bland annat att i ett fungerande valfrihetssystem måste personer som tillhör målgruppen kunna göra rationella val. Det i sin tur kräver information om de olika alternativen som finns att välja emellan samtidigt som den enskilde ska kunna tillgodogöra sig informationen och väga för och emot. Statskontoret nämner faktorer som till exempel sociala resurser och komplexiteten i tjänsten som avgörande för om en person har förmågan att göra välinformerade val².

Att konkurrensutsätta verksamheten enligt lag om valfrihetssystem (LOV) förordas heller inte av förvaltningen. Dels finns relativt få privata aktörer på marknaden dels skulle även denna lösning försämra förutsättningarna för målgruppen att få tillgång till andra insatser parallellt och på hemmaplan. För enskilda individer kan även själva valet av boende innebära vissa svårigheter. Eftersom personer som ingår i målgruppen vanligtvis är i behov av både ett boende och andra insatser parallellt är flexibilitet och förmåga till snabba omställningar på individnivå av stor betydelse för den enskilde. Förvaltningen bedömer att detta bäst kan tillgodoses i befintlig organisation.

Att upphandla driften eller att konkurrensutsätta boendena via LOV medför också andra kostnader som upphandling, avtalsförvaltning, uppföljning och kontroll.

Stockholms stad har sedan 2018 konkurrensutsatt boenden inom socialpsykiatri enligt lag om valfrihetssystem och har enbart kommunala utförare. En möjlig orsak till detta skulle kunna vara ersättningen per dygn. Vid en jämförelse med Nytidias boende i Huddinge för målgruppen är ersättningen i Stockholm väsentligt lägre.

Sammantagen bedömning

Utredningen visar att den verksamhet som bedrivs idag är både ändamålsenlig och rationell till en relativt låg kostnad. Alternativet att upphandla driften innebär sämre förutsättningar för helhetslösningar kring den enskilde. Förvaltningen menar att det är en fördel att myndighetsutövning och utförandet av insatser finns

¹ Upphandlingsmyndigheten, Ersättningsformer vid konkurrensutsättning av vård och omsorg, kortversion av vägledning nr 3 (2016)

² Att göra eller köpa – om outsourcing av statlig kärnverksamhet, Statskontoret 2012.

i samma organisation, det ökar flexibiliteten både vad gäller insatserna men innebär också att behov av nya beslut kan tillgodoses snabbare.

Vård- och omsorgsnämnden har konkurrensutsatt flera verksamheter enligt lag om valfrihetssystem (LOV) och även lagt ut driften av fyra boendeenheter för personer med insatser enligt LSS. De sistnämnda verksamheterna har drivits av en extern aktör under ett drygt decennium och fungerat bra för såväl målgruppen som för kommunen.

Målgruppen inom socialpsykiatri däremot kan ha ett mer komplext behov vad gäller insatser och snabba omställningar. För just den målgruppen anser förvaltningen att nuvarande organisation lämpar sig bäst.

I och med att det nyligen har skett en omorganisation där myndighetsutövningen inom socialpsykiatri har övergått till socialnämnden och individ- och familjeomsorgen ser förvaltningen goda förutsättningar för att verksamheten ska kunna utvecklas. Följande text återfanns i förvaltningens tjänsteutlåtande inför beslut om omorganisationen:

Det finns flera fördelar med att organisera biståndsbedömning, finansiering och utförande under en och samma nämnd. Inte minst utifrån att det krävs ett ökat fokus de närmsta åren för att se hur målgruppens behov kan tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt. Det blir också enklare att styra och följa upp området för den nämnd som har ett samlat ansvar för målgruppen.

Förvaltningens slutsats av konkurrensprövningen är att boendena Falken och Solhagavägen inte bör konkurrensutsättas utan utvecklas på annat sätt inom befintlig organisation.

Bilaga 1, Krav på bostäder för permanent boende (särskilt boende)

För att ett privat företag, en stiftelse eller ideell förening ska få bedriva ett särskilt boende för målgruppen krävs ett särskilt tillstånd. Kommuner som driver särskilda boenden ska anmäla detta till inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Insatsen bostad med särskild service regleras i både SoL och LSS. Insatsen enligt LSS är relativt väl beskriven i förarbetena. I förarbetena till socialtjänstlagen anges ingenting om hur en bostad med särskild service ska vara utformad. Det finns dock inget som talar för att en sådan bostad ska vara utformad på något annat sätt än en bostad med särskild service enligt LSS eller en helt vanlig (ordinär) bostad för permanent boende (Socialstyrelsen 2011 – Det är mitt hem). En bostad med särskild service enligt LSS kan vara utformad som en gruppboende eller en serviceboende (prop. 1992/93:159). För båda boendeformerna finns tre viktiga kriterier. Bostaden

- ska vara fullvärdig
- är den enskildes permanenta hem
- ska inte ha en institutionell prägel.

En institutionell prägel undviks genom bland annat småskalighet och att inte samlokalisera olika målgrupper och boendeformer (SOSFS 2002:9). Uttrycket ”fullvärdig bostad” ställer särskilda krav på bostadsstandarden men i första hand gäller de generella byggbestämmelser som också gäller för bostäder i allmänhet (prop. 1992/93:159).

I Boverkets byggregler – föreskrifter och allmänna råd (BFS 2011:6, punkt 3.22) anges bland annat att en bostad ska ha ett rum för personhygien, rum eller avskiljbar del av rum för daglig samvaro, rum eller avskiljbar del av rum för sömn och vila samt rum eller avskiljbar del av rum för matlagning. Att bo i en fullvärdig bostad är en viktig förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv³.

³ En institutionell historia, IVO 2016